

3. Одегов Ю.Г., Журавлев П.В. Управление персоналом: Учебник для вузов. – М.: Финстатинформ, 1997.
4. Римская Р., Римский С. Практическая психология в текстах, или как научиться понимать себя и других. – М.: АСТ-пресс, 2000. – 376 с.

Надійшла 23.03.2010

УДК 338.3 (477)

Н. С. ПЕДЧЕНКО

Полтавський університет споживчої кооперації України

ПРИНЦИП ТОЛЕРАНТНОСТІ ПРИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто і доведено можливість застосування принципу толерантності при оптимізації наявного потенціалу підприємства з метою забезпечення його життєдіяльності.

Considered and brought the possibility of applying the principle of tolerance in the optimization of the existing potential of the company to ensure its life.

Ключові слова: толерантність, потенціал підприємства, риси потенціалу, структурованість.

Вступ

Характерною особливістю нового століття є отриманий суттєвий розрив між країнами, що накопичували, оновлювали, модернізували потенціал підприємств, регіонів, галузей, економіки і тими, що цього не здійснювали. Обсяг та структура створеного та суттєво проамортизованого за радянські часи потенціалу сучасних підприємств спричинило порушення пропорцій у процесах розвитку. Тому під час формування ринкової економічної системи набувають особливої актуальності проблеми оптимізації можливостей підприємства довгострокового та поточного характеру при успішній взаємодії із зовнішнім середовищем. У вирішенні такого завдання важливим є пошук спроможності взаємодії підприємства із навколишнім середовищем на основі гармонійної структури власних можливостей. Тому існує необхідність розглянути теоретичні підходи до запровадження принципу толерантності при структуризації потенціалу підприємства.

Основний розділ

Потенціал підприємства – це складна економічна система, якій, як відомо, притаманні різні риси, серед яких складність, адаптивність, структурованість, динамічність, відкритість, пропорційність, інертність, часова обмеженість, самовідтворення, суперечливість, досяжність. [13 с.65-66]. Ці риси взаємопов'язані і доповнюють одна одну, що забезпечує більш повну характеристику сутності потенціалу. Під структурованістю розуміють притаманність потенціалу певної ієрархічної побудови, яка відображає зміст і співвідношення його складових і здатна підтримувати цілісність. Інші риси потенціалу також підкреслюють наявність складових (складність), узгодженість їх кількості та взаємодії через конфліктне досягнення цілей (пропорційність, суперечливість), можливість реагування на зовнішнє середовище (відкритість) та його відображення на внутрішній структурі (адаптивність), що забезпечує нестабільність такої економічної системи (динамічність).

В іншій монографії зазначається, що потенціал – це «сукупність ресурсів, які можуть бути використані у процесі відтворення, спрямованого на повніше задоволення потреб регіону та країни» [3 с.27]. Наведені підходи дозволяють акцентувати увагу на тому, що складові потенціалу функціонують самостійно, забезпечуючи цим наявну складність, та одночасно і в сукупності, оскільки це єдина система і для того, щоб досягти ефективного розвитку взаємодія в такій сукупності повинна бути збалансована на основі оптимального співвідношення між окремими такими складовими.

Важка структурованість потенціалу підприємства та необхідність її оптимізації вимагає наукового пояснення в теоретичному та методологічному аспектах. Це наводить на думку про можливість використання терміну „толерантність”, який застосовується як:

- tolerancia (іспан.) – здатність визнавати відмінність від власних ідей чи помисли;
- tolerance (франц.) – ставлення, під час якого людина визнає, що інші можуть думати чи діяти інакше, ніж вона сама;
- tolerance (англ.) – готовність бути терплячим;
- kuan gong (китайська) – дозволяти, приймати, бути по відношенню до інших милосердним;
- tasamul' (араб.) – прощення, милосердя, м'якість, терпіння, чуйне ставлення до інших;
- терпіння – здатність стійко, без нарікань витримувати фізичні або моральні страждання, життєві злигодні тощо. Уміння довго та спокійно витримувати щось нудне, неприємне, небажане тощо [14].

Термін толерантність може означати у:

- соціології – терпимість до чужого способу життя, поведінки, звичаїв;
- екології – спроможність організмів виносити відхилення факторів зовнішнього середовища від

оптимальних для них;

- медицині – імунний стан організму, при якому він не спроможний синтезувати антитіла у відповідь на введення антитіла для збереження імунної реактивності до інших антитіл (має значення при пересадці);

- математиці – математичну модель для відображення близькості показників.

В Декларації принципів толерантності проголошеної та прийнятої 16.11.1995р. зазначається, що толерантність означає поважання, сприйняття та розуміння. Формуванню толерантності сприяють знання, відкритість. Толерантність – це єдність у різноманітті [15].

У сучасних словниках іншомовних слів толерантність – це терплячість, терпимість, поблажливість, витривалість [8, с.967, 9, с. 738, 10, с. 675].

Виходячи з вищенаведеного відмітимо, що поняття „толерантність” використовується в різних сферах діяльності з подібними підходами у визначенні, тому це надає можливість придати йому економічного відтінку. Стосовно можливості застосування принципу толерантності при оптимізації структури потенціалу свідчить наступні аспекти:

- потенціал – це різноманіття елементів, об'єднаних в єдину цілісну системну характеристику;

- таке різноманіття спроможне виносити відхилення і бути терпимим до створених умов;

- ця характеристика є відкритою, оптимізація якої потребує знань, сприйняття та розуміння.

У сучасних глумачних словниках української мови „толерантність” трактується як здатність переносити вплив яких-небудь факторів [2, с. 671, 11, с.859, 12, с.689]. У фінансово-економічних словниках під толерантністю пропонується розуміти витривалість, допустиме відхилення [1, с. 857].

В економічній літературі термін „толерантність” використовується „буквально для вираження індиферентної реакції підприємства на зміни ринкової ситуації, зовнішнього середовища, або для характеристики його позиції очікування” [7, с.57-58]. Даний термін щодо стійких і глибинних причинно-наслідкових зв'язків між об'єктами і процесами у зовнішньому середовищі і системах у управлінні не використовується [7, с.58].

«Толерантність стосовно підприємства, – на думку В.В.Пастухової, – це здатність витримувати відхилення зовнішніх факторів у певному діапазоні їх зміни, який є умовою життєдіяльності підприємства» [7, с.58]. Наведений підхід є класичним і відображає спроможність підприємства знаходитися у заданих параметрах стосовно наявних коливань зовнішнього середовища. Це дозволить реалізувати лише такі властивості потенціалу як адаптивність, відкритість, динамічність.

На нашу думку, принцип толерантності найбільш повно себе реалізує, якщо підключити й інші риси потенціалу, а саме складність, структурованість, пропорційність, суперечливість, реальність, самовідтворення та розглянути його на основі можливості гармонізації внутрішньої структури потенціалу підприємства та досягнення узгодженості дій на основі толерантного співвідношення окремих елементів, що здатні витримати суперечливі дії як зовнішніх так і внутрішніх чинників і при цьому забезпечити або зберегти розвиток підприємства. Варто також звернути увагу на те, що толерантність при оптимізації потенціалу підприємства – це витривалість не тільки до зовнішнього впливу та можливість збереження відхилення у заданому дозволеному діапазоні, але інколи найважчим і невідконтрольним є узгодження внутрішнього само впливу одного елемента на інший.

При оптимізації структури потенціалу на окремі складові важливим з точки зору статистичного дослідження є визначення питомої ваги та меж її діапазону для кожного окремого елемента, взявши за основу верхнє та нижнє значення отриманих експертним шляхом інтервалів [4, с. 38, 5, с.27, 6, с.32]. Визначення питомої ваги окремих елементів єдиної цілісної системи характеристики може бути визначено експертним шляхом, що підтверджується різними поглядами. Діапазон та його межі (мінімальна та максимальна величини) для кожного окремого елемента єдиної цілісної системної характеристики характеризують стан зовнішнього фактору впливу, що складає межу толерантності потенціалу підприємства.

Висновки

Отже, принцип толерантності при оптимізації потенціалу підприємства – це здатність складної системи внутрішньо гармонізувати взаємодію кожної складової окремо та одночасно, отримуючи синергетичний ефект, від їх спільної співпраці та готовність протистояти впливу зовнішнього середовища, маючи при цьому межі безпеки та забезпечуючи або зберігаючи розвиток підприємства.

Методологічна основа реалізації принципу толерантності при оптимізації потенціалу підприємства базується на таких фундаментальних положеннях: 1) потенціал підприємства – це єдина цілісна динамічна система, елементи якої можна класифікувати за різними ознаками, при цьому сама система статично залишається без змін; 2) складові потенціалу можуть мати певне структурне співвідношення та межі безпеки такого співвідношення, гармонійна взаємодія якого забезпечує життєдіяльність підприємства.

Література

1. Большой англо-русский финансово-экономический словарь / Под ред. В.И.Осипова. – 2-е изд.,

испр. – М.: Издательство «Экзамен», 2003. – 960 с.

2. Великий тлумачний словник української мови / Упоряд. Т.В. Ковальова: Худож. оформлювач Б.П. Бублик. – Харків: Фоліо, 2005. – 767 с.

3. Економічний потенціал регіону: пріоритети використання: Монографія / І.М. Школа, Т.М. Ореховська, І.Д. Козменко та ін., за ред. І.М. Школи. – Чернівці, 2003. – 464 с.

4. Єріна Статистичне моделювання та прогнозування: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 170 с.

5. Мармоза А.Т. Практикум з теорії статистики. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 344 с.

6. Опря А.Т. Статистика. Математична статистика. Теорія статистики: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.

7. Пастухова В.В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 302 с.

8. Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука. – Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1985. – 967 с.

9. Современный словарь иностранных слов: толкования, словоупотребления, этимология / Л.М. Баш, А.Б. Боброва и др. – 4-е изд., стереотипное. – М.: Цитадель-трейд, Рипол классик, 2003. – 960 с.

10. Сучасний словник іншомовних слів / Уклали: О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк. – К.: Довіра, 2006. – 789 с.

11. Сучасний тлумачний словник української мови: 65000 слів / За заг. ред. В.В. Дубічинського. – Х.: ВД „ШКОЛА”, 2006. – 1008 с.

12. Тлумачний словник сучасної української мови / Укладачі Л.П. Коврига, Т.В. Ковальова, В.Д. Пономаренко / За ред. В.С. Калашника. – Харків: Белкар-книга, 2005. – 800 с.

13. Управління підприємствами: сучасні тенденції розвитку: Монографія / Н.П. Гончарова, О.С. Федонін, Г.О. Швиданенко та інш. / За заг. ред. О.С. Федоніна. – К.:КНЕУ, 2006. – 288 с.

14. <http://ru.wikipedia.org/wiki>

15. http://www.tolerance.org.md/rom/docs/decl_u.htm

Надійшла 23.03.2010

УДК: 336.5:338.439:635.5

О. Б. СТЕФАНІВ

Львівський національний аграрний університет

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМСТВ ПТАХІВНИЧОЇ ГАЛУЗІ

У статті розглянуто проблему державного фінансування птахівничої галузі, зокрема через програму здешевлення кредитів. Обґрунтовано потребу в бюджетних дотаціях, доплатах за продукцію птахівництва. Проаналізовано прямі й непрямі форми державної підтримки сільськогосподарських підприємств.

The problem of the state financing of poultry farming industry in the article is considered, in particular through the program of reduction of prices of credits. Grounded requirement in budgetary grants, additional charges for the products of the poultry farming. The direct forms of state support of agricultural enterprises are analyzed.

Ключові слова: птахівництво, фінансування, державна підтримка, бюджетні дотації, птахівничі підприємства, державне регулювання.

Вступ. На сьогоднішній день в Україні фактично відсутня цілеспрямована і системна політика держави щодо забезпечення гарантії продовольчої безпеки країни та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору на внутрішньому та зовнішньому ринках. Об'єктивна необхідність державного регулювання сільського господарства і, в свою чергу птахівництва як однієї із складових зумовлена певними унікальними можливостями, які притаманні цій галузі, її місцем і значенням у забезпеченні продовольчої безпеки та житті суспільства.

Основною проблемою сучасного агропромислового комплексу є створення ефективного виробництва сільськогосподарської продукції, яке здатне забезпечити продовольчу безпеку країни. Вирішення цієї проблеми залежить від державної економічної політики та ринкового механізму саморегулювання. Тому створення умов для формування ефективного конкурентоспроможного виробництва продукції птахівництва повинна забезпечувати державна аграрна політика держави.

Основний розділ. Державне регулювання птахівництва розглядається як сукупність економічних, організаційно-економічних і соціальних заходів, що здійснюється державними органами з метою забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку підприємств, покращення якості продукції та підвищення її конкурентоспроможності. У процесі такого регулювання здійснюється економічна підтримка птахівничих підприємств, забезпечується необхідний рівень їх доходності за умов несприятливої ринкової кон'юнктури, а також виробництва такого обсягу продукції відповідної якості, яка б задовольняла потреби споживачів і тим самим зберігала соціальну стабільність у суспільстві.